

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

Developing a Guidelines for Coaching Supervision in Schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 1

สุนีย์ ดอกดวง¹, ประสิทธิ์ ชุตินุเดช²

Sunee Dokduang¹, Prasit Chutichudet²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา และ 3) เพื่อพัฒนา แนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 424 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา การประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน และตัวบ่งชี้ 16 ตัวบ่งชี้ 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีสภาพปัจจุบันทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิเคราะห์ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น พบว่าด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน รองลงมาด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ และด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ตามลำดับ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Department of Agricultural Technology, Faculty of Technology, Mahasarakham University

ผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา, การนิเทศภายในแบบสอนแนะ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1

Abstract

This purposes of this research were: 1) to study factors and indicators of coaching supervision in school 2) to study the current and desirable situations of the coaching supervision 3) to develop a guidelines for coaching supervision for schools under the office of Udonthani primary education service area 1. The research was designed into 3 phases. Sample in phase 1 were 5 experts. Phase 2 were 424 teachers., phase 3 were 7 experts. The research instruments were the questionnaire with 5 rating scale and the coaching supervision appropriate evaluation form. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and modified priority needs index.

The result of research indicated that

1. Coaching supervision in schools consisted of 4 factors and 16 indicators. 2. The current situations of coaching supervision in schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 1 as the whole and each factor were at the high level. The desirable situations of coaching supervision in schools under the Office of Udonthani Primary Education Service Area 1 as the whole and each factor were at the high level. 3. The development of guidelines for coaching supervision, results of the analysis of modified priority needs index found that the priority items were post- observation reflective conference, implementation of coaching supervision, planning for coaching supervision, monitoring progress and evaluating the coaching. The evaluation of coaching supervision guidelines for school was at the highest level of appropriateness.

Keywords: developing guidelines, coaching supervision, the office of udonthani primary education service area 1.

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพของคน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 นโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ถูกตราขึ้นเป็นข้อกำหนด

ในการจัดการศึกษาสำหรับปวงชนชาวไทย เป็นแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ด้วยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ให้เกิดความเข้มแข็งและความคล่องตัว เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่น โดยยึดหลักความเป็นเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพ และความต้องการในแต่ละระดับหรือท้องถิ่น และต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555: 2)

การศึกษาของประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พุทธศักราช 2552-2561) การศึกษาและการเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วนไว้ 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาครูสู่การบริหารจัดการยุคใหม่ซึ่งการพัฒนาครูมีมาตรการหลัก คือ 1) ปรับปรุงและพัฒนาระบบ และหลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะครู ให้เชื่อมกับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) เร่งจัดตั้งกองทุนพัฒนาและกองทุนส่งเสริมครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 3) พัฒนาครูอาจารย์ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้สามารถจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาครูประจำการที่สอนไม่ตรงวิชาเอกให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพรวมทั้งให้มีระบบแรงจูงใจให้ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 4) พัฒนาคณาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรด้านอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอน วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีและการใช้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2554: 14-32)

การนิเทศแบบสอนแนะ เป็นกระบวนการทำงาน การศึกษา และการแก้ปัญหาพร้อมกัน

อย่างใกล้ชิดระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการจัดการเรียนรู้เป็นการกำกับติดตามดูแล ช่วยเหลือ กระตุ้นระบบการจัดการความคิดให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่หรือที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ในการปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงพัฒนาการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และเพิ่มพูนศักยภาพ ในตนเอง (สุทธนู ศรีไสย์. 2549: 1)

การจัดการศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลงและมีพัฒนาการตามสถานการณ์ นโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยลำดับ โครงสร้างหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาไทย โดยมุ่งผลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ประชากรได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นสากล ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีภารกิจ อันสำคัญยิ่งในการสร้างเยาวชน ให้มีคุณภาพที่จะเป็นกำลังและเป็นฐานรากสำคัญของ การพัฒนาประเทศ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายใน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือ และร่วมพัฒนาการจัดการนิเทศงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดให้เป็นระบบที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และการที่จะมีระบบใดขึ้นมาจะต้องมีส่วนประกอบสำคัญ คือ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต และผลกระทบซึ่งมีความสัมพันธ์กัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. 2557: 8)

ดังนั้น การพัฒนาการนิเทศภายใน จึงเป็นส่วนที่ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถสร้างระบบการดำเนินงานโดยพัฒนาปัจจัย ตัวป้อนให้มี

คุณภาพเตรียมพร้อม เพื่อดำเนินงานนิเทศภายใน โดยมีปฏิสัมพันธ์กัน เป็นกระบวนการพัฒนาครูให้มีความสามารถปรับปรุงการเรียนการสอน ด้วยเทคนิควิธีการ ที่มีประสิทธิภาพ มีการกำกับติดตามคุณภาพงาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์หรือผลผลิต ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมุ่งหวังให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีต่อการพัฒนาผู้เรียนในอนาคตที่มุ่งหวังในสภาพปัจจุบัน พบว่าโรงเรียนมีการนิเทศภายใน โรงเรียนปรากฏในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่าย/ภารกิจการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการและสร้างระบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีอุปสรรค และข้อจำกัดบางประการของโรงเรียน เช่น ความรู้ความสามารถของผู้นิเทศงานวิชาการ ในการวางแผนการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน เทคนิควิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียน การนิเทศภายใน จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดการนิเทศการศึกษา อย่างเป็นรูปธรรมที่มีประสิทธิภาพ (ชนิดา ยินดีเซต. 2550: 1-3)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานีเขต 1 ว่ามีแนวทางการนิเทศภายในไปในทิศทางใด ผู้บริหารให้ความสำคัญในการนิเทศภายในหรือไม่ และครูผู้สอนพร้อมที่จะพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนเพียงใด ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การนิเทศภายใน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานีเขต 1

อุดรธานี เขต 1

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานีเขต 1

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานีเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานีเขต 1 จำนวน 2,825 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 424 คน แยกเป็นผู้บริหาร 124 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และครูผู้สอน 300 คน โดยวิธีการสุ่มร้อยละ 12 ของจำนวนครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวธานีเขต 1

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตาม แบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ และตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด

2. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาระบบการนิเทศ ภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็น แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ

3. แบบประเมินแนวทางการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธี ของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัว บ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ นิเทศภายในแบบสอนแนะ 2) สังเคราะห์ข้อมูลจาก ขั้นตอนที่ 1 3) ประเมินความเหมาะสมขององค์ ประกอบและตัวบ่งชี้โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีทั้งหมด 3 ขั้น ตอน คือ 1) นำผลการศึกษาองค์ประกอบในระยะที่

1 มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม 2) เก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และ 3) วิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการนิเทศ ภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์หาความ ต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในแบบ สอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 2) ออกแบบแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 3) ประเมิน แนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมิน องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอน เน้นสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยใช้ค่า เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศ ภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

3. การวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นใน การพัฒนาการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยค่าดัชนีลำดับความ ต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNImodified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมิน แนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ และ 4) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ 16 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) กำหนดเป้าหมายของการนิเทศแบบสอนแนะ 2) การแต่งตั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศแบบสอนแนะ 3) การจัดตารางสอนที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเวลาว่างตรงกัน 4) จัดปฏิทินการดำเนินการนิเทศ 5) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดหาสื่อ เอกสารความรู้ วัสดุที่เกี่ยวข้อง 6) จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงกระบวนการนิเทศและผลการนิเทศ และติดตามความก้าวหน้าของโครงการ 7) ประชุมเพื่อสอนแนะการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้รับการนิเทศสอน 8) ประชุมเพื่อตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องวัตถุประสงค์การสอน และวิธีการประเมิน 9) ผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ 10) ผู้นิเทศวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอนบันทึกผลการนิเทศเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้รับการนิเทศ 11) ผู้นิเทศตั้งคำถามเพื่อให้ผู้รับการนิเทศสะท้อนคิด 12) ผู้รับการนิเทศสะท้อนคิดประเด็นที่ตนเองพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 13) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตกลงร่วมกันในวิธีการสอนแนะ และองค์ความรู้ที่จะสอนแนะเพิ่มเติม 14) ประเมินผลการดำเนินการนิเทศแบบสอนแนะ

จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 15) ประเมินผลการดำเนินการสอดคล้องกับเป้าหมาย

ของการนิเทศแบบสอนแนะ และ 16) มีการประเมินผลระหว่างดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะเพื่อแก้ปัญหา และอุปสรรค

2. สภาพปัจจุบันการนิเทศแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 3) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน 4) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ตามลำดับ ส่วนสภาพพึงประสงค์การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 2) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน 3) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 4) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ตามลำดับ

3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะมี 5 แนวทาง 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ มี 4 แนวทาง 3) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอนมี 6 แนวทาง และ 4) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะมี 6 แนวทาง

อภิปรายผล

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถาน

ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ 3) ด้านการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน และ 4) ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษาพบว่า ทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการนิเทศภายในแบบสอนแนะ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอาจมีการวางแผนการนิเทศภายในไว้ แต่ครูผู้สอนมองว่าด้านประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อาจมองครูลดลงไม่ได้ ซึ่งการนำข้อมูลมาจัดลำดับความสำคัญ จะทำให้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ เสมาวงษา (2545: 109) กล่าวว่า

การวางแผนเป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการวางแผนในการนิเทศภายใน ซึ่งอาจดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ คือ การนำข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มาจัดลำดับความสำคัญ ศึกษาทำความเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ และกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการ สอดคล้องกับ ชารี มณีศรี (2542: 203) ได้กล่าวถึงการศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศ จากแนวคิดการศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายใน

สถานศึกษา สรุปได้ว่า ครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ และกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแฮร์ริส (Harris 1985, อ้างอิงใน วัชราน เล่าเรียนดี 2554: 20) ที่กล่าวว่า การจัดลำดับความสำคัญ ถือเป็นกระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญในการวางแผนดำเนินการนิเทศ

การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในแบบสอนแนะ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 1 มีความต้องการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะด้านการดำเนินการนิเทศภายในแบบสอนแนะมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของชาวุชัย ไพยารมณ (2553: 123-124) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า คณะครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน ยังไม่มีการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ส่วนในด้านความต้องการพบว่า ต้องการให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะครูทุกคนในโรงเรียน โดยการอบรมให้ความรู้ หรือ การศึกษาด้วยตนเองในรูปแบบเอกสารคู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alkrdem (2011: unpagged) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่ทำหน้าที่นิเทศการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการเรียนการสอนขาดการปฏิบัติการนิเทศที่ดี ซึ่งส่งผลให้ครูที่ทำหน้าที่นิเทศการเรียนการสอนวิตกกังวล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการนิเทศการ

ศึกษาสอดคล้องกับGrant (2012: 17) ได้ศึกษา การนิเทศภายในแบบชี้แนะเพื่อการกำกับดูแล การ ฝึกปฏิบัติ และผลกระทบต่อการศึกษาผลการวิจัย พบว่าการนิเทศภายในแบบชี้แนะโดยใช้การกำกับ ดูแล การปฏิบัติ และการรายงานผล ซึ่งการนิเทศ แบบชี้แนะในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างท่วมท้น จากผู้เข้าร่วมได้แก่ผู้ให้การนิเทศหรือบังคับบัญชา และผู้รับการนิเทศหรือผู้ใต้บังคับบัญชา การนิเทศ ภายในถูกมองว่า ต้องใช้ทักษะเป็นอย่างมาก

ในการชี้แนะที่สะท้อนออกมาถึงการพัฒนา การฝึกอบรม และการปฏิบัติซึ่งจะได้ข้อมูล เชิงลึก และได้มุมมองของการนิเทศภายในที่ใหม่ ๆ และ เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียน การสอน

3. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบ สอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดย นำผลการศึกษาที่ได้จากระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มาใช้ในการร่างแนวทางการนิเทศภายในแบบสอน เน้นสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการประเมินแนวทางการ นิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 1 พบว่ามีความสอดคล้อง ความ เหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมิน ความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็น ไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ที่ ดูแลด้านการนิเทศภายในครูผู้สอน ผู้บริหารสถาน ศึกษาหรือครูวิชาการ และเมื่อพิจารณาแนวทางการ นิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา ที่ผู้ วิจัยสร้างขึ้นแล้วนั้นพบว่า ผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูล จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ระยะที่ 2 ผสมกับ

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความ คิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นข้อมูลในการสร้าง แนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 อีกทั้งเมื่อเห็นองค์ ประกอบการดำเนินงาน วิธีดำเนินการและผลการ ดำเนินงาน ทำให้สามารถตัดสินใจที่จะประเมิน ออกมาได้ว่าแนวทางการนิเทศภายในแบบสอน เน้นสำหรับสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมี ความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไป ได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัย ของกันยา เจริญถ้อย (2553: 70) ที่ได้ศึกษาการ พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยสรุปว่าแนวทาง การนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหาร สถานศึกษา มีความตรงตามเนื้อหาโครงสร้างและ หลักวิชา ทำให้การพัฒนาทางวิชาการของครูผู้สอน ในสถานศึกษามีความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความสอดคล้องและความเป็นไปได้ อยู่ใน ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 1 สามารถนำแนวทางการ นิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา ไป เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศ ติดตามสม่ำเสมอเป็นการพัฒนาแบบยั่งยืนโดย เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น และค้ำ นึงถึงความรู้ความสามารถของครูและนำแนวทาง การนิเทศภายในแบบสอนแนะ ไปแจ้งให้รับทราบ

1.3 ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ควรนำแนวทางการ นิเทศภายในแบบสอนแนะไปใช้ในการพัฒนาการ เรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

1.4 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานการศึกษาขั้นพื้น ฐานสามารถนำแนวทางการนิเทศภายในแบบสอน

แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ไปเป็นแนวทางในการจัดอบรมผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะ มาแก้ไขปรับปรุง

ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบเมื่อนำแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ไปใช้ในการปฏิบัติ

2.3 ควรมีการศึกษากการเปรียบเทียบการนิเทศภายในแบบสอนแนะ สำหรับสถานศึกษากับรูปแบบการนิเทศอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กันยา เจริญถ้อย. (2553). *การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด.
- ฉลาด จันทรมบัติ. (2555). *เอกสารการสอนชุดวิชา 0501752 เรื่องการศึกษาตามอัยยาศัย.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- ชนิตา ยินดีเขต. (2550). *การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.
- ชารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บุรพาสาส์น.
- ชาญชัย ไพยมรณ. (2553). *การพัฒนาการดำเนินงานวิชาการภายในโรงเรียนแม่อนวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต1*. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2554). *นิเทศการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 8. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสมา วงษา. (2545). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2545
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2557*.: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุทธนู ศรีไสย์. *หลักการนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- Alkrdem, M. (2011). "School-Based Instructional Supervision in Saudi Arabian Public Secondary schools," *Dissertation Abstracts International*. 70(99): 3836-A ; April.
- Grant, A.M. (2012). "Australian Coaches' Views On Coaching Supervision: A Study With Implications For Australian Coach Education, Training And Practice," *International Journal Of Evidence Based Coaching and Mentoring*. 10(2): 17-33 ; August.
- Harris, Ben M. (1985). *Supervisor Behavior in Education*. New Jersey: Prentice-Hall.